

MEMO / 8 noiembrie 2013

Sondajul FRA privind discriminarea și infracțiunile motivate de ură îndreptate împotriva evreilor din statele membre ale UE

Prezentul document oferă o scurtă imagine de ansamblu asupra câtorva dintre constatările sondajului. Constatările esențiale, împreună cu graficele și opiniile relevante, sunt cuprinse în raportul privitor la sondaj.

1. Ce motiv a stat la baza sondajului și cum a fost realizat acesta?

Antisemitismul provine dintr-o prejudecată veche și adânc înrădăcinată îndreptată împotriva evreilor, care a supraviețuit până astăzi și care poate conduce la incidente de violență, hărțuire și discursuri de incitare la ură împotriva evreilor. Multe dintre aceste incidente nu sunt niciodată raportate. Doar 13 dintre cele 28 de state membre strâng date oficiale privind incidentele antisemite raportate poliției sau soluționate prin sistemul de justiție penală.

FRA a conceput acest studiu pentru a aduna, pentru prima oară, date comparative privind violența, hărțuirea și discursurile de incitare la ură împotriva evreilor cu scopul de a contribui la eliminarea antisemitismului din prezent. Constatările cuprinse în raport compilează rezultatele obținute în opt dintre țările în care a fost efectuat sondajul, care reunesc aproximativ 90 % din populația evreiască estimată că ar trăi în Uniunea Europeană. Rezultatele se bazează pe răspunsurile primite de la 5 847 de respondenți (cu vârsta de cel puțin 16 ani) care s-au autoidentificat ca fiind evrei și care locuiesc în unul dintre următoarele opt state membre: Belgia, Franța, Germania, Ungaria, Italia, Letonia, Suedia și Regatul Unit. Din cauza dimensiunii eșantionului, rezultatele la nivel de țară pentru România, una dintre țările în care s-a realizat sondajul, nu sunt incluse în analiza rezultatelor. Totuși, rezultatele pentru România sunt prezentate succint în anexa la raport.

Sondajul a fost conceput de către FRA și a fost derulat online în perioada septembrie-octombrie 2012, în baza contractului atribuit FRA, în urma unei licitații deschise, de către Ipsos MORI în parteneriat cu Institute for Jewish Policy Research din Regatul Unit. Sondajul a fost disponibil în limbile țărilor cuprinse în acesta, precum și în ebraică și rusă.

Ca modalitatea de efectuare a studiului, din cauza naturii sensibile a subiectului, a fost selectat sondajul online în rândul evreilor din Europa, cu consultarea experților în materie. De asemenea, metoda online a permis tuturor cetățenilor interesați din țările incluse în sondaj, care s-au autoidentificat ca fiind evrei, să participe și să își împărtășească experiențele. În plus, această metodă a putut fi utilizată cu ușurință pentru a se adresa în mod egal tuturor țărilor selectate.

2. Care au fost întrebările incluse în sondaj?

Sondajul a cerut respondenților să își exprime opiniile și percepțiile asupra tendințelor antisemite și antisemitismului ca problemă a vieții cotidiene. Respondenții au fost rugați, de asemenea, să descrie experiențele personale în care au fost victimele unor incidente antisemite, incidentele antisemite la care au asistat sau situațiile în care au fost îngrijorați de perspectiva de a deveni victima unei agresiuni antisemite (care a afectat sau ar fi putut afecta siguranța personală, siguranța copiilor sau a altor membri ai familiei și prieteni). De asemenea, sondajul oferă date privind măsura în care actele îndreptate împotriva comunității evreiești, precum vandalizarea amplasamentelor evreiești sau mesajele antisemite difuzate la radio, televizor sau pe internet, sunt considerate de respondenții evrei o problemă în țara lor.

În plus, sondajul a colectat date sociodemografice despre respondenți, precum sexul și vârsta, pregătirea profesională, statutul profesional și venitul.

3. Cât de răspândit este antisemitismul în opinia respondenților?

Majoritatea respondenților (66 %) consideră că antisemitismul reprezintă o problemă la nivelul tuturor statelor membre cuprinse în sondaj. În medie, trei din patru respondenți (76 %) consideră, de asemenea, că situația a devenit mai acută și că antisemitismul s-a intensificat în țara lor în ultimii cinci ani. În ansamblu, 75 % dintre respondenți consideră că antisemitismul online reprezintă o problemă.

4. Cât sunt de răspândite în UE infrafracțiunile antisemite motivate de ură?

În anul anterior sondajului, unul din cinci respondenți (21 %) a fost cel puțin o dată victima unui incident constând într-un act de insultă sau hărțuire verbală și/sau de agresiune cu caracter antisemit. Respondenții au fost întrebați și despre incidentele care i-au afectat indirect – prin faptul că au fost martorii unor acte de insultă, hărțuire verbală sau agresiune îndreptate împotriva altor evrei, de exemplu. Incidentele antisemite care au afectat respondenții în mod indirect au înregistrat cel mai ridicat nivel în Ungaria (43 %), Belgia (35 %) și Franța (30 %). Respondenții au fost întrebați, de asemenea, despre formele de hărțuire cu care s-au confruntat. Observațiile jignitoare – rostite față în față sau scrise pe internet – au reprezentat cea mai răspândită formă de hărțuire.

Conform descrierii respondenților, autorii celor mai grave incidente de hărțuire a evreilor sunt percepuți drept persoane cu vederi musulmane extremiste (27 %), cu vederi politice de stânga (22 %) sau cu vederi de dreapta (19 %).

În ansamblu, în anul anterior sondajului 4 % dintre respondenți au fost victimele unor agresiuni sau amenințări cu violența motivate de faptul că sunt evrei.

Conform constatărilor, 76 % dintre respondenții care în ultimii cinci ani au fost victime ale hărțuirii, 64 % dintre cei care au suferit acte de agresiune sau amenințări cu violența și 53 % dintre cei care s-au confruntat cu vandalizarea

bunurilor personale nu au sesizat poliția sau alte organizații – nici chiar în țările care strâng în mod oficial astfel de date. Tipare similare rezultă și din [activitatea FRA cu alte grupuri](#) (precum [persoanele LGBT](#), [minoritățile și migranții](#)).

Activitatea de colectare a datelor privind antisemitismul întreprinsă de FRA în ultimii ani indică, de asemenea, că doar 13 state membre dispun de date și statistici oficiale privind incidentele antisemite. În cazul în care există date, acestea nu sunt comparabile, deoarece sunt adunate folosind definiții și metodologii diferite. În plus, în multe state membre organizațiile evreiești sau alte organizații ale societății civile nu strâng în mod sistematic date privind incidentele antisemite.

„În fața faptelor!”, un proiect comun al cărui obiectiv principal este acela de a îmbunătăți monitorizarea și înregistrarea infracțiunilor și a incidentelor motivate de ură pe teritoriul UE, a publicat un set de orientări privind monitorizarea infracțiunilor motivate de ură, disponibile aici: [Îndrumări pentru monitorizarea infracțiunilor și incidentelor motivate de ură](#)

5. În ce măsură se simte populația evreiască în siguranță?

Aproape jumătate din numărul total al respondenților (46 %) sunt îngrijorați că ar putea fi insultați sau hărțuiți verbal într-un loc public, în timp ce o treime (33 %) sunt îngrijorați de a fi agresați din cauza faptului că sunt evrei. Nivelul de îngrijorare că aceste agresiuni s-ar putea îndrepta asupra membrilor familiei sau apropiaților este ușor mai ridicat decât perspectiva de a deveni personal o victimă. 66 % dintre părinții sau bunicii copiilor de vârstă școlară își fac griji că aceștia s-ar putea confrunța cu insulte sau acte de hărțuire verbală antisemită la școală sau în drum spre școală, iar 52 % își fac griji în legătură cu o posibilă agresiune antisemită îndreptată împotriva copiilor lor.

6. Cât de răspândită este discriminarea antisemită în UE?

23 % din numărul total al respondenților au raportat că în ultimele 12 luni au fost victimele unei forme de discriminare motivată de religia sau de etnia căreia îi aparțin. În toate țările, discriminarea antisemită a avut loc cel mai frecvent la locul de muncă (11 %), în timpul procesului de căutare a unui loc de muncă (10 %), la școală sau în cadrul unui program de formare (8 %).

Majoritatea celor care s-au simțit discriminați din cauza apartenenței la etnia evreiască nu au sesizat nicio autoritate sau organizație în legătură cu cel mai grav incident de discriminare (82 %). Atunci când au fost întrebați din ce motiv au procedat astfel, 57 % au afirmat că sesizarea nu ar fi schimbat nimic; constatarea este similară cu cea din [alte studii FRA](#).

7. Cum percep persoanele de etnie evreiască modul în care sunt tratate de societate?

Aproximativ o cincime (23 %) dintre respondenți au afirmat că evită uneori să participe la evenimente evreiești sau să viziteze amplasamente evreiești

deoarece nu se simt în siguranță în locul respectiv sau în drum spre acesta, din cauza apartenenței etnice. Puțin mai mult de un sfert (27 %) evită ocazional locurile publice deoarece nu se simt în siguranță din cauza apartenenței la etnia evreiască, cele mai mari procente înregistrându-se în Belgia (42 %), Ungaria (41 %) și Franța (35 %).

În ultimii cinci ani, unul din zece respondenți (11 %) fie s-a mutat, fie s-a gândit să se mute din cartier din cauza preocupărilor legate de siguranța sa ca persoană de etnie evreiască. Această preocupare este unul dintre motivele pentru care aproape o treime (29 %) dintre respondenți se gândesc să emigreze la un moment dat – aspect valabil în special pentru respondenții din Ungaria, Franța și Belgia (48 %, 46 % și respectiv 40 %).

Interzicerea practicilor tradiționale evreiești ar reprezenta o problemă gravă pentru majoritatea respondenților (76 % au considerat că interzicerea circumciziei ar fi o problemă, în timp ce 58 % au avut aceeași părere despre interzicerea sacrificiilor tradiționale).

8. Ce se poate face pentru eliminarea antisemitismului?

- Pentru a asigura o abordare sistematică și coordonată a problemei discriminării și a infracțiunilor motivate de ură îndreptate împotriva evreilor, Uniunea Europeană și statele membre ar trebui să se asigure că în strategiile naționale și în planurile de acțiune din domeniile relevante sunt integrate măsuri de combatere a antisemitismului.
- Statele membre ar trebui să se asigure că atitudinea publică de a trece cu vederea, de a nega sau de a trivializa în mod evident crima de genocid, crimele împotriva umanității și crimele de război este pasibilă de pedeapsă.
- Politicienii și formatorii de opinie ar trebui să se abțină de la declarații antisemite și să renunțe fără echivoc la astfel de declarații, condamnându-le atunci când sunt făcute de alții.
- Statele membre sunt încurajate să susțină sindicatele și patronatele în demersurile acestora de adoptare a unor politici privind diversitatea și nediscriminarea, politici care să vizeze, printre altele, satisfacerea nevoilor persoanelor de etnie evreiască la locul de muncă – de exemplu prin introducerea, acolo unde este posibil, a unui program flexibil care să permită respectarea zilelor de sărbătoare.
- În plus, statele membre ar trebui să faciliteze cooperarea între organismele de promovare a egalității și organizațiile comunitare evreiești, pentru a asigura informarea persoanelor de etnie evreiască ce se confruntă cu problema discriminării despre drepturile și măsurile de reparare de care dispun.
- UE și statele membre ar trebui să identifice modalități eficiente și bune practici de combatere a antisemitismului online, care reprezintă o preocupare tot mai intensă. Statele membre ar trebui să analizeze opțiunea de a înființa unități polițienești specializate care să monitorizeze și să investigheze infracțiunile motivate de ură de pe internet, precum și opțiunea de a adopta măsuri care să încurajeze utilizatorii să sesizeze poliția ori de câte ori depistează conținut antisemit.

- Pentru eliminarea raportărilor insuficiente, este necesar ca victimele să fie încurajate și ajutate să sesizeze poliția. Uniunea Europeană, statele membre și autoritățile locale ar trebui să inițieze activități concrete de sensibilizare sau să intensifice activitățile existente, ajutând victimele infracțiunilor motivate de ură și ale discriminării să raporteze astfel de acte.
- Atunci când infracțiunile au la bază un motiv antisemit, statele membre ar trebui să se asigure că acest motiv este înregistrat în mod corespunzător și luat în considerare la stabilirea pedepsei, inclusiv prin aplicarea unor sancțiuni mai severe. În plus, în statele membre ar trebui să se organizeze programe de formare pentru a asigura înregistrarea sistematică a incidentelor. De asemenea, ar putea fi avute în vedere practici precum „raportarea de către terți”, în cadrul cărora organizațiile societății civile, de exemplu, să raporteze în numele victimelor.

9. Alte activități conexe ale FRA

FRA desfășoară activități de combatere a antisemitismului din 2007:

- Actualizări anuale ale raportului [Antisemitism - Summary overview of the situation in the EU 2002-2012](#) [*Antisemitismul – imagine succintă asupra situației din UE în perioada 2001-2011*] (noiembrie 2012) (*ultima versiune*)
- [Educators' Toolkit on the Holocaust and Human Rights](#) [*Instrumentarul educatorilor privind Holocaustul și drepturile omului*] (noiembrie 2011)
- Raportul [Human rights education at Holocaust memorial sites across the European Union: An overview of practices](#) [*Educația în domeniul drepturilor omului la memorialele Holocaustului din Uniunea Europeană: imagine de ansamblu asupra practicilor*] (octombrie 2011)
- Manualul pentru profesori [Excursion to the past - teaching for the future](#) [*Călătorie în trecut – învățatură pentru viitor*] (noiembrie 2010)
- Studiul [Discover the Past for the Future: The role of historical sites and museums in Holocaust education and human rights education in the EU](#) [*Descoperă trecutul de dragul viitorului: rolul locurilor istorice și al muzeelor în educația privind Holocaustul și drepturile omului în UE*] (ianuarie 2010)

Rezultatele sunt accesibile online și cuprinse în rapoarte, toate fiind disponibile pe [site-ul internet al FRA](#):

- Discrimination and hate crime against Jews in EU Member States: experiences and perceptions of antisemitism [***Discriminarea și infracțiunile motivate de ură îndreptate împotriva evreilor din statele membre ale UE: experiențe și percepții privind antisemitismul***]
- Survey methodology, sample and questionnaire – Technical report [***Metodologia sondajului, eșantion și chestionar - Raport tehnic***]
- Antisemitism - Summary overview of the situation in the European Union [***Antisemitismul – Imagine succintă asupra situației din Uniunea Europeană***]

Activitatea FRA privind rasismul și formele conexe de intoleranță, precum și publicațiile în acest sens, se găsesc la:

<http://fra.europa.eu/en/theme/racism-related-intolerances>

Pentru mai multe informații, contactați echipa mass-media a FRA:

E-mail: media@fra.europa.eu / Tel.: +43 1 58030-858